

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 44.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fíest
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 4. novembir 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

4. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11-5. Telf. 114.

Allir føroyskir fiskimenn brúka nú
v. Toor's
hálandsku oljukulæðir.

MANGAN VERÐUR sligið uppá ymiskar streingir við tí væl so neyðturviliga endamáli, at skaffa Føroyum meiri pening — veit landinum størri nógd av inntøkum. Hetta kann ikki haldast at vera logið, tí mangt er her, sum tørvur er á at fáa gjort — men peningurin væntar. Tí eru vit komnir inn á leiðir, við tí endamáli at skaffa meiri pening, sum, jú longur frá liður, ikki kunna sigast at vera av teim allarbestu.

Millum hesar leiðir hevur tolleidin mest vundið uppá seg, og tað sær ikki mætari út, enn hesin inntøkuhátturin verður at vinda meira og meira uppá seg.

Táð vit vita, at royndir hava verið frammi til at leggja toll eisini á neyðsynjavorur, so kann tað ongan undrað, at fólk eru farin at óttast fyri, at strongt verður á at seta meiri inn á at útnýtta tollspurningin, fyri at veita landinum fleiri inntøkur.

Millum hitt fremsta, ið tollur hevur verið lagdur á, er hitt sterka slagði. Og tað skuldi kunna hugsast, at tað er nakað av rættvisi í tí, at teir, ið hava ráð til at lata pening út í hesum endamáli, eisini høvdu ráð til at lata toll av tí, og tað enná somikið munandi, at tað skal kunna koma landinum til góðar.

Men spursmálið er, og tað er eitt stórt spursmál, um tær toll-inntøkur, ið standast av brennivinstollinum, táð alt kemur samanum, um tær eru nakrar inntøkur fyri landið.

At teir landsins íbyggjarar, sum gera av at flyta inn rúsdrekka, annaðhvort til sjálvan sín ella kanska í øðrum endamáli, latað nógvan pening út av landinum, er eyðsæð, og lítil er tollpeningurin í samanburðið. Men landið hevur brúk fyri tollpeninginum, verður framhildið, og »mangar lokur» smár gera stórar áir, sigur orðatakið.

Vit fáa ikki lítla inntøkur av brennivinstollinum, tað er sátt. Men verður ikki ein stóru partur av hesum tollinntøkum nýttur til at hjálpa um tann skaða, ið stendst av tí sterka slagnum? Já.

Vit hava sagt tað á hesum staðið fyrr: Um einki av hesum sterka slagnum var ført inn til landið, vildi nógur peningur verið spardur fyri hitt føroyska

VIÐUR

P|F HAVNAR TIMBURHANDIL

Aftur er nógd av
besta svenska
— viði —
at fáa til hamp-
uligar prísir.

samfelagið. Í hundratals túsund av krónum kundi verið nýttar til mangt hent og tørvandi.

Táð soleiðis er, má tað haldast rættast at vera, um eingin dropið av sterkum varð furdur inn til Føroyar og vit mistu

hesar tollinntøkur, tí útreiðslurnar, ið standast av tí sterka slagnum, eru so stórar — umframt annað, ið hetta forir við sær — at um tær kundi verið strikaðar, so var tað ein stórri inntøka fyri landið.

Generalstabsofficerer, men det store brede finske Folk føler sig lettet nu, da alle Planerne er afslørede.

At Lappo endnu forsøger at true Myndighederne ses bl. a. deraf, at Politiet i Helsingfors fra Østerbotten modtog et Telegram, hvori det hedder: *Frigiv straks Wallenius!* Men det er for sent. Regeringen og Myndighederne har fundet sig selv. Lappo kan ikke mere true sine Forbrydelser igennem.

Det vækker stor Opmærksomhed, at der blandt 404 Lappomænd, som har meldt sig til Politiet for Deltagelse i Voldsforbrydelser, findes ikke mindre end 9 Præster. Blandt de mange Navne paa Listen findes ogsaa en Son af den nye finske Minister i København Talos.

Engelske Socialister.

Det engelske Arbejderpartis store Kongres i Llandudno er forbi. Om dens Resultat skal siges straks: Regeringen *Mac Donald* kan regne med hele Partiets Støtte i Fremtiden. Alle Modstandernes Forhaabninger om Splittelse slog fejl. Ikke saaledes at forstaa, at der ikke var Kritik fremme paa Kongressen. Men Summen af Drøftelserne blev en enig Tilkendegivelse af, at Regeringen burde fortsætte sit Arbejde særlig paa 3 Felter, nemlig 1) Fredsarbejdet overfor Udlandet, 2) Kampen mod den økonomiske Krise og 3) Bestræbelserne for at faa det indiske Spørgsmaal løst.

Efter Kongressen mærker man tydelig Skuffelsen i de konservative Blade. Man havde haabet, at Sir *Oswald Mosley* vilde slaa Hul i den Enighedens Mur, der hidtil har kendetegnet Arbejderpartiet.

Sir *Oswald Mosley* udtraadte af Arbejderregeringen, da dennes øvrige Medlemmer ikke mente at kunne følge hans Forslag til Arbejdsløshedens Bekæmpelse. Forslag, der baade var socialistiske og sikkert gode, men umuligt kunde gennemfø-

Lappo-Kuppet i Finland skulde have sat Østeuropa i Brand.

Den finske Generalstabschef arresteret. — De finske Generaler vilde fremtvinge en Krig mod Rusland.

Fra Helsingfors skrives:

Sensationerne kommer Slag i Slag her i Helsingfors. Hidtil har det været Lappomændene, der ved deres forskellige Forbrydelser har skabt Sensation, men nu er det pludselig Myndighederne, ja selve Regeringen hvorfra de store Overraskelser kommer.

Den sidste Sensation er ganske enestaaende og har skabt Røre ikke alene i Helsingfors, men i hele Landet. Regeringen har nemlig ladet Chefen for Generalstaben, Generallojtnant *Wallenius*, arrestere sammen med Chefen for Generalstabens Mobiliseringsbureau Oberst *Kuusaari*, Inspektøren for Grænserevogtningen mod Øst Oberst *Wiklund* og en civil Tjenestemand i Forsvarsministeriet Herredshövding *Toivronen*.

Generallojtnant *Wallenius* og Oberstlojtnant *Kuusaari* har efter et 20 Timer langt Forhør tilstaaet at være Hovedmændene ved Ekspresident *Ståhlbergs* Bortførelse. De er derefter blevet fængslede.

Alt tyder paa, at den ungdommelige Generallojtnant, der nu er suspenderet fra sin Stilling, har haft i Sinde at kaste Europa ud i en blodig Krig mod Sovjetrusland. Til Fremme af dette Formaal skulde *Ståhlbergs* Bortførelse bruges.

En djævelsk Plan.

Det forlyder, at *Ståhlberg* skulde have været ført over Grænsen og der myrdet af sine egne Landsmænd. Et saadant Mord vilde naturligvis vække uhyre Ophidselse i Finland, og det synes at have været Hensigten at give det Udseende af, at Mordet var en kommunistisk

Hævnakt overfor Lappobevegelsen.

Den ophidsede Stemning skulde derefter udnyttes til et Statskup, hvoraf Militærdiktaturet skulde opstaa. Men hermed var Sagen ikke afsluttet. Stemningen skulde bruges til en aaben Konflikt med Rusland, altsaa en Krig, der i Løbet af Timer kunde tænde Krigsflammen over alle de europæiske Stater, der grænser til Rusland.

En Rejse til Polen og Rumænien.

Det er blevet oplyst, at General *Wallenius* for nylig har foretaget en Rejse i Staterne langs Ruslands Vestgrænse. Han har saaledes aflagt Besøg i Polen og Rumænien, hvor Kærligheden til Rusland ikke er særlig overstrømmende. Hvad skulde han der, og hvorfor netop paa dette Tidspunkt? Har han villet træffe Aftaler med Statskupaspiranter i de to Lande om, naar Finland aabnede Krigen mod Kommunisterne, da at gøre Følgeskab?

Præsident Relander om Situationen.

Nu forstaa man ogsaa, hvorfor Præsident *Relander* i sin Tale ved Rigsdagens Aabning saa bestemt understregede, at Finland ønskede et godt Nabo forhold med Rusland. Han udtalte bl. a.: Vi vil leve i god og fortløbig Forbindelse med vore Grænselande, og særlig hvad vor Østgrænse angaar er det vor oprigtige og alvorlige Mening at udvikle og opretholde det gode Nabo forhold.

Lappo kræver Wallenius paa fri Fod.

Det er Alvor nu i Finland, og Højrepressen har ikke et Ord til Forsvar for de forbryderiske

res med de Stemmer, Partiet raadede over i Parlamentet.

Paa Kongressen fremsatte *Mosley* sine Tanker, og vandt stor Tilslutning; men hans Forslag blev ved Afstemningen forkastet. Partiet vilde ikke sætte alt paa et Bræt — Knald eller Fald, som *Mosley* sagde.

Landsbury ramte rigtigt, da han sagde:

»Vi véd, at *Mosleys* Forslag bliver forkastet i Parlamentet. Resultatet bliver da, at Regeringen maa gaa, og saa kan man roligt gaa ud fra, at Forholdene for de Arbejdsløse bliver endnu værre.»

Typisk for de Konservatives Skuffelse var det, at *Mosleys* Kritik blev refereret i store Artikler paa Bladenes Forsider. Da hans Forslag var forkastet, og *Mosley* derefter, som god Socialist, bøjede sig for Partibeslutningen, blev dette meddelt i smaa Notiser.

Premierminister *Mac Donald* aflagde en lang Beretning til Kongressen om Regeringens Arbejde. Det var en Beretning om 16 Maaneders Kamp mod et hensuldrende kapitalistisk System. Han udtalte bl. a.: Partiet vil ikke følge dem, der i Dag raaber paa Beskyttelse og høje Toldmure. Socialismen er Samarbejdets Idé. Socialismen vilde fjerne Grænser, der satte nationale og økonomiske Skel mellem Folkene. Kongressen vedtog en Resolution, der godkender Regeringens Arbejde og de Forslag om Arbejdets Igangsættelse, som Regeringen arbejder med. Resolutionen gør ogsaa meget kraftigt opmærksom paa, at den nuværende Verdenskrise kun løses ved socialistisk Organisering af Industrien og Produktionens Afsætningsmetoder.

Udenrigsminister *Henderson* fik fuld Tilslutning til sit Arbejde for Freden i Genève, og aflagde overfor Kongressen Løfte om, at Forslaget om Fagforeningslovens — Tugthedslovens — Ophævelse vil blive fremsat for Parlamentet i Aar.

Landbruksminister *Dr. Addison* fik meget stærk Tilslutning til sine Agrarlove, der menes at ville afbøde Krisens alvorlige Følger for Bønder og Landarbejdere. Lovene indeholder Forslag om Statsudsalgssteder, Mælkecentraler og Forædling af Produkterne. Betydningsfulde er nogle Bestemmelser om Standardløn for Landarbejdere.

Denne Stilling, Regeringen havde taget til Indien, blev godkendt, og Kongressen paalagde Regeringen at fortsætte Arbejdet for at skabe Kontakt og Sam-